

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)
Postbus 93138
2509 AC Den Haag

i.a.a Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1358694

Datum 24 mei 2018

Betreft beleidsreactie op de Strategische Agenda van NWO 2019-2022;
Verbinden van Wetenschap en Samenleving

Inleiding

De NWO-wet schrijft voor dat NWO eens in de vier jaar een meerjarige strategische agenda (in wet instellingsplan) uitbrengt die aan de minister van OCW wordt toegezonden. In deze Strategische Agenda worden onder andere de doelstelling op middellange termijn en de hoofdlijnen van te voeren beleid en prioriteiten vermeld. De minister van OCW brengt over deze strategische agenda haar standpunt uit. Een afschrift hiervan wordt ter kennisneming aan beide Kamers der Staten-Generaal gezonden. Met deze brief geef ik een eerste korte reactie op de NWO strategie 2019 – 2022, Verbinden van Wetenschap en Samenleving. In de Wetenschapsbrief die eind dit jaar zal verschijnen, kom ik daar waar nodig terug op deelonderwerpen.

De taken van NWO zijn geregeld in de NWO-wet en betreffen het bevorderen van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen. Ook bevordert NWO de overdracht van kennis van door haar geïnitieerde en gestimuleerd onderzoek ten behoeve van de maatschappij. Bij het uitvoeren van de hoofdtaken richt NWO zich in hoofdzaak op het universitaire onderzoek en let daarbij op het aspect van coördinatie. Waar nodig bevordert zij deze coördinatie.

Context

NWO beschrijft in de Strategische Agenda 2019 – 2022 dat zij, als een van de grootste wetenschapsfinanciers in Nederland, de komende jaren een krachtige bijdrage wil leveren aan wetenschappelijk onderzoek met wetenschappelijke en maatschappelijke impact. Hoe deze bijdrage gerealiseerd wordt, komt naar voren in de vijf ambities die worden beschreven. Deze vormen de basis voor een verdere inhoudelijke uitwerking en verdieping van de NWO domeinen en instituten. In de Strategische Agenda staat ook hoe de NWO organisatie is vernieuwd en hoe NWO samen met de kennispartijen uitvoering geeft aan de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Nog meer dan in de voorgaande jaren zal NWO haar positie, instrumenten en netwerk gebruiken om de samenwerking en samenhang tussen de verschillende wetenschapsgebieden te bevorderen en onderzoekers en maatschappelijke partners bijeen te brengen. Dit gebeurt o.a. door gezamenlijk programmeren.

NWO heeft de volgende ambities:

1. Nexus: agenda's, wetenschap en samenleving verbonden;
2. Mensen: perspectief voor onderzoekers;
3. Onderzoek: samenwerking voor excellentie en vernieuwing;
4. Infrastructuur: toegankelijke en duurzame wetenschappelijke infrastructuur;
5. Kennisbenutting: effectief gebruik van kennis door co-design en co-creatie.

Onze referentie
1358694

Reactie

De prioriteiten die NWO stelt, sluiten goed aan bij de ambities uit het Regeerakkoord. Dit is onder meer zichtbaar bij de inzet op meer ruimte voor vrij en ongebonden onderzoek en bij de inzet op de brede Nationale Wetenschapsagenda. De NWA beoogt bruggen te slaan tussen uiteenlopende wetenschappelijke beleids- en innovatieagenda's en de samenwerking over de gehele keten te bevorderen. Daarnaast biedt de NWA een kader voor het doen van multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek dat bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Daarbij kan verbinding worden gelegd tussen verschillende invalshoeken en disciplines zoals Bèta en SSH (Social Sciences and Humanities). NWO heeft bij het ontstaan van de NWA al een belangrijke rol gespeeld maar zal op mijn verzoek ook de financiering, kwaliteitsbeoordeling en kwaliteitsbewaking op zich nemen van het onderzoek dat uit de NWA voortvloeit.

Op het gebied van talent en diversiteit zet NWO in op verbreding. Ik ben daar een groot voorstander van, omdat diversiteit en talentontwikkeling een positief effect hebben op de wijze waarop organisaties functioneren. Ook bij het genereren van maatschappelijke kennis zijn talentontwikkeling en diversiteit van belang omdat grotere pluriformiteit in perspectieven leidt tot meer creativiteit en innovatie.

Ook werkt NWO hard aan het verminderen van de aanvraagdruk en het Mattheüs effect.¹ Zo wordt ten aanzien van het Mattheüseffect geregistreerd aan hoeveel programma's en projecten een indiener deelneemt en wordt er naast 'past performance' meer nadruk gelegd op inhoudelijke criteria. Voor vermindering van de aanvraagdruk zijn een aantal breed gedragen voorstellen gedaan naar aanleiding van een consultatie die NWO onder Nederlandse wetenschappers en kennis- en zusterinstellingen in binnen en buitenland heeft gedaan. NWO onderzoekt de mogelijkheden en zal daar waar mogelijk maatregelen nemen.

¹ Het Mattheüseffect verwijst bij onderzoekers naar het zogenaamde 'winner takes all' principe waarbij verondersteld wordt dat onderzoekers van naam en faam steeds meer beurzen en middelen naar zich toetrekken.

Voorbeelden van voorstellen zijn onder andere een inbeddingsgarantie bij de VENI en VIDI² en aansluiting van NWO calls op EU calls.

Onze referentie
1358694

Zoals aangegeven in het Regeerakkoord is ook *Open Science* en de impact van onderzoek een belangrijke prioriteit. Ook hier zet NWO goed op in. Zo kijkt NWO bij *Open Science* naar systeemverandering en nieuwe werkwijzen. Daarvoor is nieuwe infrastructuur van belang maar ook dat onderzoeksgegevens via het "FAIR principe" beschikbaar komen (FAIR staat voor vindbaar (*Findable*), toegankelijk (*Accessible*), interoperabel (*Interoperable*), en herbruikbaar (*Reusable*)). Ik onderschrijf dit van harte. *Open Science* is essentieel voor de voortgang van wetenschap en draagt ook bij aan de maatschappelijke impact van onderzoek, omdat het niet alleen aan onderzoekers toegang geeft tot onderzoek en de resultaten ervan, maar aan de hele maatschappij. *Open Science* speelt daarmee een belangrijke rol in het versterken van het innovatief vermogen in Nederland.

Onderzoek dient naast wetenschappelijke impact ook maatschappelijke impact te hebben en bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Kennisdeling is hiervoor een randvoorwaarde. NWO bevordert dit door meer met de verschillende gebruikers samen te werken, bijvoorbeeld door het gezamenlijk formuleren van onderzoeksvragen, maar ook door gezamenlijke uitvoering van onderzoek. Daarbij gaat het zowel om fundamenteel nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek, als onderzoek naar concrete maatschappelijke uitdagingen. Verder wil NWO waar mogelijk bijdragen aan het professionaliseren van het ecosysteem van startups en de kenniseconomie, om hun toegevoegde waarde bij benutting van kennis te maximaliseren.

Conclusie

Het afronden van de reorganisatie stelt NWO in staat om de ambities zoals genoemd in deze Strategische Agenda op te pakken en daarbij een leidende rol te vervullen. Daarbij blijft het van belang dat NWO *crossover*-onderzoek en samenwerking blijft stimuleren en honoreren. Ik verwacht veel van NWO de komende jaren en deze strategische agenda biedt daarvoor een goede basis.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

² De belangrijkste criteria, waarop voorstellen in de vernieuwingsimpuls beoordeeld worden zijn de kwaliteit en past performance van de onderzoeker en de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoeksvoorstel. Daarnaast is echter de inbedding van het onderzoek een belangrijke factor die het succes van een project mede bepaalt. Daarom zal NWO in haar toetsingscriteria ook de wetenschappelijke setting, waarin een project zal worden uitgevoerd, opnemen in de beoordelingsprocedure. Instellingen kunnen een inbeddingsgarantie afgeven om daarmee hun commitment voor uitvoering van een project in hun organisatie te bevestigen. Met inbeddingsgaranties wordt een betere aansluiting bij het personeelsbeleid van de instellingen gezocht.